

Bréfa- og málasafn 1969, fyrri hluti

Bjarni Benediktsson – Stjórnmal – Forsætisráðherra – Bréf –baldvin Tryggvason – Egill Jónsson –
haraldur Sveinsson og Þorvarður J. Júlíusson – Jónas H. Haralz – Pétur Thorsteinson – Skjöldur
Stefánsson – Gylfi Þ. Gíslason – Lánasjóður íslenskra námsmanna – Verslunarráð Íslands – *Hendes
Verden*

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

---

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360
Stjórnmalamaðurinn
Askja 2-36, Örk 9

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

18. nóv. 1969.

Til: Bjarna Benediktssonar,
forseti stjórnar.

Frá: Jónas H. Haraldz

Eg hef áttungað mið
Jóns Heiðbergs. Hann hefur
verið hér langi með 200
75.000 kr. víska, sem hann
hefur ekki getað greitt niður
með eðlilegum hætti. Við-
skiptastarfsemi hans er
nu orðin mjög litil.
Stærðingurinn erur að vísu
míttile víska, en viðbótan-
laus til hans myndu
bergjumlega festast algjörs-

lega. Af þessum sökum
erfar bændastjórnun
hvað eftir summa þyngja
þannum um meiri þin.
Eg sé ekki, að umt þ
að bregja þeirri aftöðu.

Með Respekt

J. H. P.

Seljavállum, 18/4 1969

Herre forsetisáttarinn.

Góði veinnur.

Þins og stundum áttus þegar mér hefur leggjast á
þessu er mér að þora upp erindi áttu þess. Þú
andstætt þess er gott hefur í hlutstæðum tilföllum
áttu þá hefur þú gefit mér sum þess fyrirkomulag
að ég mætti til þess hluta af með þessu ugru
áformnaðar skólabyggingar þess í mánuði.

Að undanþingnum máttum umráðum þess
þess í þessu er þessu málsins þess.

1. Fundur oddvita og skólameðlaformanna í öllum
sveitakerppum sjálfnum sem hefur var 5/2 - 1967 áttu
að þessu standi samþinglega að byggingu framhalds-
skóla ~~sem~~ í þessu.

2. Á grunduelli þessu samþinglað var sátt um
þess framlag til skólabyggingarinnar (sjá meðfylgjandi
brif til menntamálaráttuneytisins).

3. Áttu um stórt og fyrirkomulag var í
þessu fræðslumálastjórn, þess með tilis þessu úrtax-
kerbergja í skólanum.

4. Þessu vortandi undirþinging og allt þess
þess að þessu var umit í mánu samstærft átt
Þessu Þessu, sem m.a. mætti áttu fundinum
sem gekk frá málinu í nóvember 1967.

5. Áttu um þess var veitt þess framlag á
þessu 1968 þess að upphætt 500.000 kr. og ennþessu
áttu þessu 3.7 millj kr.

Að þessu sáttu máttu sjá að undirþingingur allur

og ákvortun Alþingis um fjáruvæðinguna hefðu átt að tryggja
líklausan framgang málsins, en svo hefur ekki verið.

Þegar ég kom á Þeimabotsping í octobur var mér falið
að fá þekkeri staðfestingu hjá ráðuneytinu og skýra yms
sjónarmið af þörf krefði. Þá skemmtist frá því að segja
að em er málið að velkjart í ráðuneytinu og eingin
iðlaun fast. Ekki þarf að líta því þagalegt slíkt
er beði vegna þess að verkitt dregst ís lífi fram, og
líka af þeim sökum að ekki eru allir jafn áhagstis með
þessu áform hér, en slíkt drættur sem þessi betur mynd
veg stöðu þeirra. Þetta má þó ekki skada þannig að
ekki sé full samstada meðal þeirra aðila sem að þessu
máli standa.

Ósk mín um lítinni þitt í þessum efnum er því
það að menntamálaráðuneytið samþykki (hefði sem fyrst)
þau áform sem fram hafa verið sett vartandi uppræðsla
skóla byggingu, svo verk geti hafist á tilsettum tíma.

Þætti þó mér og Sværi eru þessi mál vel kunn og geta bætt
um með upplýsingar af þörf krefur.

Ekki þes svo að skilja ort mín í upphafi bréfsins að þú
hafir gefit mér hófot um að koma þessu máli hliðar í höfn,
þótt ég hinds vegar myndi til þin huta. Þas af lítandi
munn þat á eingan lítill ^{hafa} þreytingu í þoi með sér þat er aðlekar
samstópti varda, þótt málalok yrtu áhagstæð, em mikil
vonbrigði yrtu þat mér og raunar mörgum fleirum,
enla ósít hverjar afleiðingar af yrtu.

Með bestu óskum um gífur og velgengni
í störfum. Kæs kveðja

Þórell Þorsson.

Baldvin Tryggvason

Reykjavík, 22. maí 1969.

Hr. forsætisráðherra
dr. Bjarni Benediktsson,
Reykjavík.

Í viðtali við Gunnar Vagnsson formann lánastjóðs íslenzkra námsmanna, s.l. mánudag varð ég þess vísari, að þrátt fyrir samþykktir á fundum sjóðsstjórnarinnar fyrr í vetur um að beina því til ríkisstjórnarinnar að ítarleg athugun verði framkvæmd á þeim upplýsingum, sem lánasjóðurinn hefur í höndum, þá hefur slík samþykkt enn ekki verið send hvorki menntamálaráðuneytinu né ríkisstjórninni.

Þar sem ég flutti tillögu um þetta snemma í vetur og hef ítrekað hvað eftir annað, að ríkisstjórninni væri skrifað um málið, talaði ég allalvarlega við formanninn fyrrnefndan mánudag um þetta mál.

Á fundi sjóðsstjórnarinnar s.l. þriðjudag kom hann svo með frumdrög að bréfi um samþykkt tillögu minnar. Þau frumdrög líkuðu mér ekki og hef ég nú í dag sent formanni uppkast að bréfi til ríkisstjórnarinnar, sem mér var falið að semja, en honum að undirrita og senda.

Ég vona, að bréf formanns berist næstu daga, en sendi þér til vonar og vara uppkastið að bréfinu, ef það skyldi enn dragast að formaður sendi bréfið.

Ég tek fram, að Gunnar Vagnsson hefur unnið mjög mikið starf innan sjóðsstjórnarinnar og tel, að sá dráttur, sem orðið hefur á, að hann sendi títtnefnt bréf stafi umfram allt af gleymsku en ekki ásetningi eða öðrum ástæðum.

Með beztu kveðjum,

Baldvin Tryggvason

22. maí 1969

Björninn Þyngur

Drög að bækni þýjrnar Lánasjóðs
Íslenskra námsmanna (skv. alýktun
Þýjrnarinnar í veltu og síðast
þingdaga 20. maí o. l.

Samkvæmt lögum um lánasjóð Íslenskra námsmanna ber stjórn sjóðsins m.a. að sjá um gagnasöfnun varðandi þörf námsmanna á opinberri aðstoð.

Þetta hefur sjóðsstjórnin gert, bæði með þeim upplýsingum, sem námsmönnum er gert að láta fylgja umsóknum um aðstoð, og á annan hátt.

Hefur þannig safnast fyrir margvíslegur fróðleikur um námshætti Íslenskra námsmanna, námsárangur, námskostnað í ýmsum löndum o.s.frv. auk ýmiskonar persónulegra upplýsinga um námsmennina sjálfa, aldur fjölskyldustærð, tekjur o.fl.

Augljóst er að unnt er að afla enn frekari upplýsinga en gert er nú þegar, en þess gerizt vart þörf vegna starfa sjóðsstjórnarinnar, sem úthlutunaraðila.

En sá fróðleikur, sem nú þegar er í förum sjóðsstjórnarinnar og unnt er að afla, getur eflaust komið ýmsum öðrum aðilum að nokkru liði. Sem dæmi verða hér nefnd nokkur atriði.

1. Hægt er að reikna út hve miklu fjármagni er varið til framhladsmenntunar í heild, hve miklu í hverja námsgrein og til hvaða náms í einstökum löndum eða jafnvel ákveðnum skólum.

Á grundvelli slíkra upplýsinga væri t.d. unnt að ákveða, hvort þjóðfélagslega er hagkvæmara að stunda nám erlendis eða hér á Íslandi í einstökum greinum og hvort rétt er að koma á fót kennslu hér á landi í einhverjum greinum, sem nú er stundað nám í erlendis.

2. Vitneskja er fyrir hendi um, hve margir námsmenn stunda nám í hinum ýmsu námsgreinum, hve margir ljúka prófi næstu árin. Slík vitneskja kæmi t.d. að haldi við gerð mann-aflaáætlana. Hún sýndi t.d. hvort ástæða væri til, ef æskilegt þætti, að benda ungu fólki á námsgreinar, sem vanræktar eru eða óeðlilega margir stunda nám í frá þjóðfélagslegu sjónarmiði.

3. Ríkissjóður ver nú $3/4$ af hundraði fjárlagaupphæðarinnar til námslána. Stjórnvöld hljóta því að telja nauðsynlegt að fá sem ýtarlegastar upplýsingar um hvernig þessu fé er varið.

4. Reglur þær, sem farið er eftir hverju sinni við úthlutun námsaðstoðar hafa efalaust áhrif á, hvaða nám er stundað og í hvaða landi. En þær geta einnig haft áhrif á, að menn leggi sig meir fram, en þeir í sumum atvikum gera, við að ljúka námi á eðlilegum tíma.

T.d. eru lán nú veitt í ríkara mæli en áður með því skilyrði, að tilskildum prófum sé lokið á réttum tíma og lán því aðeins útborguð að prófvottorðum sé skilað.

Ýmis fleiri atriði mætti nefna og þau sem tilgreind eru, tekin afnokkru handahófi og ekki raðað niður eftir mikilvægi þeirra.

Með tilvísun til framanritaðs leyfir stjórn lánasjóðs íslenzkra námsmanna sér að beina því til hæstvirtrar ríkisstjórnar, að nú þegar verði gerð athugun á með hverjum hætti er unnt að vinna úr og hagnýta þær upplýsingar, sem þegar liggja fyrir og hægt er að afla.

Slík athugun og einkum úrvinnsla framangreindra gagna hlýtur að hafa einhvern kostnað í för með sér. En þar sem ýmsir fleiri aðilar en lánasjóður íslenzkra námsmanna og skólayfirvöld hafa not af þeim fróðleik sem þannig fæst, bendir sjóðsstjórnin á t.d. gjaldeyriseftirlit bankanna, skatt- yfirvöld og ýmsar stofnanir atvinnuveganna svo sem iðnþróunar- ráð. Telur sjóðsstjórnin eðlilegt, að þessir aðilar og e.t.v. einhverjir fleiri taki þátt í þessum kostnaði.

Þá bendir sjóðsstjórnin á, að þegar fram í sækir, muni hagkvæmast að notfæra sér tölvu við úrlausn þessa verkefnis.

Þótt slíkt leiði að sjálfsögðu til nokkurs byrjunar- kostnaðar, er það skoðun sjóðsstjórnarinnar, að þeim fjár- munum muni vel varið.

Reykjavík, 22. maí 1969

Með virðingu,

Til Ríkisstjórnar Íslands.

Búðardal, 15. apríl 1969.

Herra ráðherra
Bjarni Benediktsson.

Búið er nú að kjósa í allflestar nefndir alþingis. Þó hygg ég að kosning manna í nýbýlanefnd eigi að fara fram á næsta þingi. Ekki er ég þó alveg viss. - Hef ég átt tal við alþingim. okkar í kjördæminu að þeir styðji tilnefningu mína í nefndina. Hafa þeir heitið því. Einnig hef ég rætt málið við Ingólf ráðherra. Tók hann því mjög vinsamlega. Hafa þessir aðilar sagt mér að endanlega komi til kasta þingflokksins samt sem áður að ákveða slíkt.

Þó það geti verið langt í umrædda kosningu leita ég nú til þín með erindi þetta. Tel ég mig allvel inn í málefnum bænda, sérstaklega frumbýlinga, enda reynt að greiða götu þeirra eftir megni. - Hef ég starfað sem úti - bússtjóri við Búnaðarbankann síðan 1965, og kynnst högum þessara aðila all náið. - Alla götu síðan 1969 hef ég starfað í röðum ungra sjálfstæðismanna hér í Dalasýslu. Hef ég oft haft ærið ónæði og útgjöld vegna þess, því róstursamt hefur verið á sviði stjórn mála í Vesturlands - kjördæmi á þessu tímabili. - Hef ég aldrei leitað á "náðir flokksins" fyr eða þegið nokkuð af hans hendi nema hugsjónir, sem þó voru mótaðar strax að loknu máni. í barnaskóla.

Vona ég að tilefni bréfsins beri þann árangur, sem ég ætla að sé í þínum höndum.

Með flokks- og vinarkveðju,

Stjórnur Stefánsson
Búðardal.

VERZLUNARRÁÐ ÍSLANDS
ICELAND CHAMBER OF COMMERCE

PÓSTHÓLF 514 - SÍMI 11555
ÞVERÁ - LAUFÁSVEGUR 36
REYKJAVÍK

*Hr. manns tala v. f. h.
Nordal og lofar hann að
lita þessan uppl. at mentu
í té í skjalri glan. so.
munnl. frá þessum
og bit*

Reykjavík, 26. marz 1969.

*hann setja sík
í samband við
G. N.
Birger*

Hr. forsætisráðherra
dr. Bjarni Benediktsson,
Stjórnarráðshúsinu við Lækjartorg,
Reykjavík.

Á verzlunarmálaráðstefnu Sjálfstæðismanna, sem lauk 19.
þ.m., var m.a. kosin nefnd til þess að gera miðstjórn Sjálf-
stæðisflokksins nánari grein fyrir fjárhagsmálum einkaverzlunar-
innar. Í nefndina voru kosnir þeir Höskuldur Ólafsson, banka-
stjóri, Gísli V. Einarsson, viðskiptafræðingur og Hjörtur
Jónsson, kaupmaður.

Til þess að gera nefndinni kleift að vinna starf sitt, er
nauðsynlegt að afla upplýsinga um útlán bankanna til atvinnu-
veganna og hlutdeild verzlunarinnar í þeim. Því er hér með
ítrekuð sú ósk, er fram kom í spurningatíma ráðstefnunar, að
forsætisráðherra beiti sér fyrir því, að upplýsingar verði
látnar samtökum verzlunarinnar í té um útlán bankanna í lok
hvers ársfjórðungs frá árslokun 1965 og framvegis, skipt eftir
atvinnugreinum.

Að því er verzlunina varðar, er nauðsynlegt að útlánum til hennar
sé skipt í undirflokkana a) Einkaverzlun b) Oliufélög
c) Samvinnufélög d) Ríkisfyrirtæki.

Með sérstakri virðingu,

Haraldur Sveinsson.

1 þorvarður J. Júlíusson

Þorvarður J. Júlíusson.

/bh

EMBASSY OF ICELAND
WASHINGTON, D. C. 20008

17. júní 1969

Jóni minn,

Vegetna þess að ekkert gengur eða
veður vaxandi tvi dalmiclin, sem fú
redder um (hér í vor, skeidarvöllum og
"grani" (og/eda vegalaþringu), þessi ég
velli við ymsa þ. Miðsetta aðila, p. e.

Admiral Holmes í Norfolk (SACLANT)

Sanders, aðstoðarflotamiðlaraðherra (for installations
& logistics)

John H. Chace, flotamiðlaraðherra

Richardson, vara-utansilisvæðherra

Rogers, utansilisvæðherra

Éinnig þessi er í sjálfsgöngu og er rétt
við Lugram, yfirmann Náðulanddeildar -
munn, og málum þínum við Hiller-
brand aðstoðar utanríkisráðherra.

Næsta föstudag mun ég ræða við Mr.
Nutter, aðstoðar landvæðisráðherra (for
international security affairs), og tölur við
þínum nýja yfirmann AID, Dr. John A.
Hanna.

Mr. Þessi veit gefir í skyn, að í
samtalum við Dr. Hanna, veit gefur
pósitív svar vörðandi skeiðina. Vör-
andi mun það reynast rétt. Éna
jálvæða samtalið ef þeim sem er
meðri, var við Rogers. Hann gaf í

minni áheyrn fyrirslisamur um að láta
sig strax vita, ef skeiðarmátið verður eldri
komu í lag á föstudag. Eins fyrirslis-
aði þann nýja áttugun verðandi mögu-
leika á „grátt“. En þó mun og öllum
þínum þennur samur um, að vegalagning,
á þessum grundvelli sem er, sé ventanlega
útlitlaus, vegna skorts á laugeimildum
(bróðla við Congress). Eins segja þeir, að
vegna breyttr löggjefar séu miklu meiri
spidleiker mi en 1960 á þeim þjóf-
samlagi.

Flotamile ræðingurinn, Chafee, hefur
átt 5 heimsofja Ísland í september. Ég þótt
fylgja sviðsgrjó þann.

Mun senda þér eða Sjlfu skuggi eftir
viðtölin næsta föstudag.

Kos þessja þinn vinlingur J. Th.

10. Byggingarsjóði ríkisins verði séð fyrir nýjum tekjustofnum svo unnt verði að auka lánsfé til íbúðarbygginga.
11. Íbúðabyggendum, sem fengið hafa húsnæðismálalán úr Byggingarsjóði ríkisins árið 1965 eða síðar verði gefin eftir 15% af fjárhæð afborgana og vaxta, sem gjaldfalla á árinu 1969. Samsvarandi eftirgjöf verði veitt af lífeyrissjóðslánum.
12. Fjárhæð húsnæðismálalána út á hverja íbúð, sem veitt verða á árinu 1969, lækki um 10% miðað við lán 1968, þ.e. lækki úr kr. 395.000,00 í kr. 355.000,00.
13. Vaxtafrádráttur til skatts verði takmarkaður og framtalsfrelsi spari-
fjár ~~afm~~ afnumið.
14. Eignaskattar verði hækkaðir og sérstakur skattur lagður á íslenska ferðamenn, sem ferðast til útlanda.
15. Öll húsaleiga bæði af íbúðarhúsnæði og atvinnuhúsnæði lækki um 10% miðað við desemberleigu 1968.
16. Gjaldskrár verkfræðinga, lögfræðinga, lækna, tannlækna og endurskoðenda lækki um 20% miðað við desembergjaldskrá 1968.
17. Milliliðakostnaður og álagning lækki sem svarar lækku tilkostnaðar vegna framangreindrar niðurfærslu á kaupgjaldi og öðrum kostnaðarliðum.

Leitað verði samkomulags við verkalyðshreyfinguna og önnur hagsmunasamtök í landinu um framangreinda niðurfærsluleið til lausnar efnahagsvandans, en takist samkomulag ekki verði þessar ráðstafanir lögfestar og þeim hrundið í framkvæmd engu að síður.

1/11-68

Til: Gylfa P. Gíslasonar, viðskiptaráðherra
Frá: Jónasi H. Haralz
Efni: Athugasemdir við "Drög að efnahagsráðstöfunum".

Aðalatriðið í þessum drögum er, að vandamál sjávarútvegsins verði leyst annars vegar með lækkun kaupgjalds um 15% en hins vegar með því, að uppbótum verði haldið áfram og tekjur af 20% innflutningsgjaldinu, sem sett var nú nýlega, notaðar til greiðslu þeirra uppbóta. Svo virðist, sem dæmið muni nokkurn veginn ganga upp með þessu móti. Hreinar tekjur af innflutningsgjaldinu verða væntanlega um 750 m.kr. á ársgrundvelli, en áhrif 15% launalækkunar á kostnað sjávarútvegsins um 500 m.kr. til lækkunar. Samtals eru þetta 1250 m.kr., eða nálægt þeirri upphæð, sem talin hefur verið að sjávarútvegurinn þyrfti á að halda, ef uppbótaleiðin væri farin.

Annmarkarnir á þessari leið eru þeir sömu og á uppbótaleiðinni, og gera þeir það að verkum, að ekki er kleift að líta á þessa leið nema sem bráðabirgðaleið. Þessir annmarkar voru taldir í orðsendingu sinni til ríkisstjórnarinnar frá 20. september s.l. um viðræður stjórnmálaflokkanna. Þar voru þessi atriði nefnd og néðnar rökstudd:

1. Innflutningsgjaldið er ekki nógu áhrifamikilið tæki til þess að koma greiðsluþfnum í það horf, sem stefna verður að.
2. Innflutningsgjaldið ásamt útflutningsbótum mismunar atvinnugreinum. Þessi leið er miðuð við að halda hefðbundnum atvinnurekstri gangandi en ekki við að skapa grundvöll fyrir alhliða vöxt og framþróun.

3. Innflutningsgjaldið veldur misræmi í meðferð á milli hvers konar vöru annars vegar og hvers konar þjónustu hins vegar.
4. Greiðsla útflutningsbóta er erfið í framkvæmd og hefur viðsjárverðar afleiðingar.
5. Uppbótaleiðin er í ósamræmi við skuldbindingar Íslands gagnvart alþjóðastofnunum og leiðir til þess, að Ísland getur ekki notfært sér yfirdráttarréttindi og erlend lán, sem landið mun þurfa á að halda næstu árin.
6. Engin tiltrú mun skapast til þess, að þessi leið geti staðið nema skamma hríð.

Áhrif þeirrar leiðar, sem rædd er í drögunum, á lífskjörin, mundi verða á bilinu 10-15%, þ.e.a.s. 5% vegna innflutningsgjaldsins og ekki minna en 7% vegna launalökkunarinnar. Í þessu sambandi er ástæða til að benda á, hversu gífurlegum örðugleikum það er bundið að láta launalökkunarir skila sér gegnum allt verðkerfið í lökkun verðs til neytenda. Þetta atriði eitt hefur erlendis verið talin fullnægjandi ástæða til þess, að framkvæmd verulegrar niðurfærslu kæmi ekki til álita. Sú lífskjaraskerðing, sem hér um ræðir, er allt að því eins mikil og hljótast myndi af þeirri gengisbreytingu, sem helst hefur verið til umræðu. Gengisbreyting myndi hins vegar hafa mun seiri áhrif á greiðsluþöfnun og á þróun efnahagslífsins fram á við, einkum í þá átt að skapa grundvöll fyrir aðrar atvinnugreinar en hinar hefðbundnu greinar sjávarútvegsins.

Vert er að benda á nokkur önnur atriði: a) Sú lökkun á gjöldum fyrir opinbera þjónustu, sem rétt er um í lið 7, er mun seiri heldur en leiðir af 15% launalökkuninni. Það er því ekki unnt fyrir hlutaðeigandi stofnanir að standa undir þessar lökkun, nema til komi fjárframlög til þeirra annars staðar að, eða lökkun á fjárfestingu þeirra. Slík lökkun er þó ýmsum alvarlegum

erfiðleikum bundin, þar sem fjárfestingarfyrirætlanir eru fast mótaðar, eins og t.d. fyrir sjónvarpið, og í raforku- og hitaveitufrankvæmdum. b) Ekki er alveg ljóst, hvað tillögurnar fela í sér varðandi tryggingarnar. Annars vegar er um að fræða 10% lækkun á iðgjöldum samkvæmt lið 7, en hins vegar 10% lækkun á fjðlskyldubótum og aðrar takmarkanir á þeim bótum samkvæmt lið 8. Ekki er unnt að segja til um það nema með frekari athugun, hvort þessar breytingar svara til þess, að tryggingakerfið standi jafnt eftir sem áður. c) Gera verður ráð fyrir því, að afla yrði fjár samkvæmt lið 11, til þess að gera byggingarsjóði ríkisins og lífeyrissjóðum kleift að gefa eftir 15% afborgana og vaxta á árinu 1969. Enginn þessara aðila mundi geta gefið slíkt eftir nema bæta sér það upp í einhverri annarri mynd, vegna þeirra skuldbindinga sem þeir hafa og vegna útlána, sem þeir verða að inna af höndum. d) Liðir 13-14 fela í sér breytingar á skattalögum, sem út af fyrir sig væru óskilegar, að minnsta kosti í einhverri mynd.

Í stuttu máli má segja, að sú leið, sem hér um ræðir, feli í sér hugsanlega bráðabirgðalausn til eins til tveggja ára. Að því leyti væri hún hliðstæð niðurfarslunni, sem frankvæmd var í ársbyrjun 1959. Munurinn er hins vegar sá, að vandinn er nú svo miklu stærri en 1959, að bráðabirgðalausnin krefst lífskjaraskerðingar, sem nálgast þá skerðingu, er aðrar leiðir, sem varanlegri áhrif hefðu, myndi hafa í för með sér. Þar að auki var svo ástætt 1959, að staða landsins út á við, þótt hún væri hvergi nærri góð, leyfði ársfrest. Sá tími er hins vegar nú liðinn, að um nokkurn frekari ffest geti verið að ræða, og bráðabirgðaleiðin mundi þar að auki ventanlega útiloka hagnýtingu yfirdráttarréttinda erlendis og erlendra lána yfirleitt, en þetta í viðbót við veika greiðslujafnaðarstöðu myndi takmarka mjög rými til ráðstafana í atvinnuaukningarskyni.

FORSÆTISRÁÐHERRA

5. maí 1869

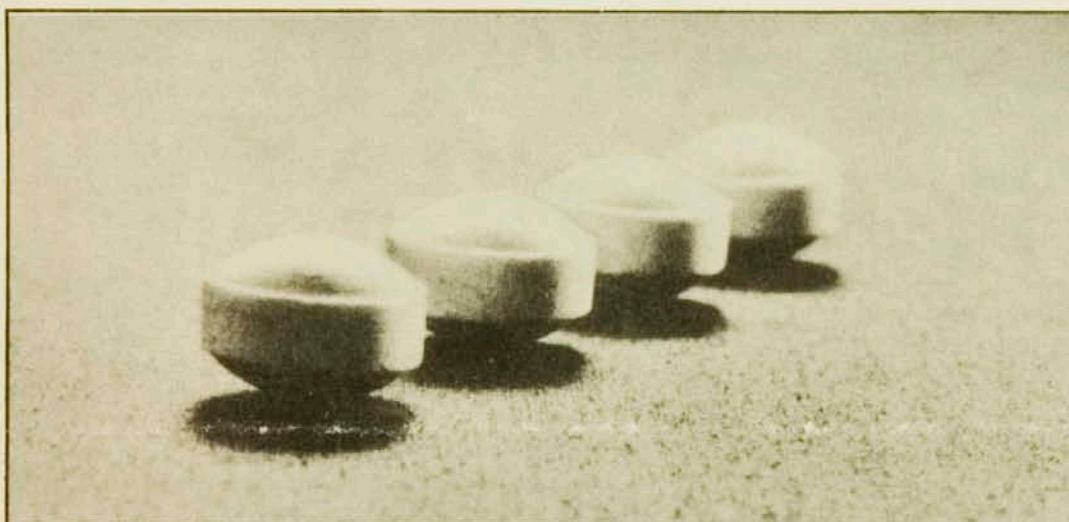
Góð: vinnu!

Ég þakka alt gamalt og gott,
þá m. bréf þitt dags. 18/4. s. l.
Hentamálaráðh. vor fyrst elbs
inni: málinu er sagt: mi
sitau, að það, sem á stæti:
væri andstata vit samstæpu
unglaugsbóla fyrir alt beratið
og barnabóla fyrir 1-2 breppu
þá sem engin ástæta væri talin
fyrir heima vistar skóla. Glænn lofat:
að skjótleys skýldu sendin manni
til að tala vit góðum og veigum
að ná samkomulagi. þú letu
mig þyggjast með málinu

Bestu bestju

þinn vinlugu Bjarni Benediktsson

hendes verden

ER VIDUNDERMIDLET FUNDET?

**Kan et nyt kosttilskud
hjælpe tusinder
af syge i dette land
takket være
biokemiens hastige
fremskridt?**

TEKST: ASTA POULSEN
FOTO: JESPER DIJOHN

Er fire grå-hvide mineral-tabletter daglig det vidundermiddel, mennesket har higit efter siden udvisningen fra Edens Have? Mange mennesker tror det og har tilsyneladende al mulig grund til det.

– Ærlig talt, jeg grinte af min kone, da hun begyndte at bruge Minalka, fortæller Dan Thustrup. – Hun var så plaget af gigt, at hun somme tider hverken kunne krybe eller gå. Men en skønne dag kunne hun rende op og ned ad trapperne. Så begyndte jeg også at tage dem. Og ved De, hvad jeg kan nu? Selv slå op i en telefonbog! Tænk, ikke at skulle have andre til at

gøre det for én mere! Nå ja, jeg skal måske lige gøre opmærksom på, at jeg var totalt blind af grå og grøn stær!

Et væld af breve til civilingeniør Viggo Berthelsen, som har sat kosttilskuddet Minalka i produktion, fortæller tilsvarende.

– Der er så mange gode resultater, og produktet er så godt, at hvis jeg fortalte hele sandheden om det, ville folk stemple det som løgn fra ende til anden, siger civilingeniøren selv.

MINERALSTOFSKIFTETS BETYDNING

Mange forskere har i tidens løb gjort opmærksom på mineralernes betydning for proteinstofskiftet og påpeget, at det almindeligt antagne krav om at man skal have 70 gram protein om dagen kun har ringe værdi. Simpelt hen fordi mineralernes afgørende rolle for proteinstofskiftet ikke er taget i betragtning. Det til trods for, at man forlængst burde have forstået, at når forkalkningssygdomme og deres følgesvende, herunder gigt, er så almindeligt udbredt, er årsagen sædvanligvis ikke den, at der er noget i vejen med organismen, men derimod, at man behandler den forkert. I væsentlig grad på grund af forkert ernæring. Med et kosttilskud sammensat af de mineraler, som har den optimale indflydelse på stofskiftet, skulle ernæringsproblemet være løst.

Manden, som har fundet frem til den måske helt rigtige sammensætning, er biokemikeren dr. phil. Bernhard Spur, som allerede i trediveerne arbejdede med en grønt-tørring. Men man havde dengang ikke de rigtige fyringsapparater. Han var 30 år for

tidligt på den; men han opdagede, at det kunne lade sig gøre – og bortset fra en bedre fyringsmetode foregår grønsagstørring i dag nøje, som han ville gøre det dengang. Senere rejste Bernhard Spur til Amerika, hvor han blev leder af Children's Hospital's laboratorium i Philadelphia. Her fik han bragt børnedødeligheden betydeligt ned ved at finde frem til en homogeniseret, D-vitamin-beriget mælk.

– Derefter flyttede han til Californien, hvor han var i 14 år og havde en gigtklinik sammen med nogle læger, fortæller Viggo Berthelsen. – De kurerede folk med ledegigt-symptomer med en meget skrap grønsagsdiæt. Men vi arme stakler kan jo ikke holde den diæt, når vi kommer hjem, sagde patienterne. Spur begyndte at eksperimentere for at finde ud af, hvad der var i grønsagerne, og efter nogle års forløb fandt han frem til den rigtige sammensætning, som kunne være i en lille pille. Nu er han firs og er kommet her hjem for at tilbringe sine sidste år i Danmark og samtidig lade os få gavn og glæde af hans livsværk.

– Hvorfor henvendte han sig til en ingeniør med det?

– Han var faktisk kørt træet. Han henvendte sig til lægerne på de danske gigtsanatorier. De forstod det ikke. Alt hvad de gjorde, var at gøre nogle forsøg – forsøg som set fra en ingeniørs synspunkt er fuldkommen håbløse. Ser vi en gnist, følger vi den, fordi vi ved, at der så er muligheder. Lægerne vil have langvarige kliniske undersøgelser. Spur henvendte sig til mig på foranledning af nogle mennesker, jeg har hjulpet med et tæppe, jeg har fundet frem til. Et tæppe svarende til det gode, gamle husråd om at lægge katteskind på de ømme steder; men det skal vi ikke nærmere ind på her.

– Med thalidomidbørnene i frisk erindring kan man ikke andet end forsvare langvarige kliniske prøver...

– Sandt nok! Men man skal i den forbindelse skele til, hvad tabletterne indeholder. Minalka indeholder kun mineraler, og mineraler kan i hvert fald ikke skade nogen.

»De skader i hvert fald ikke« – samme argument har de mennesker, vi har talt med, brugt som forklaring på, at de begyndte at tage Minalka.

Men skal man prøve alle de »vidunderpiller«, som kommer frem – og som

i hvert fald ikke skader?

Fru Laura Larsen mener absolut ja: – Hvis jeg ikke havde lyttet til en veninde og prøvet mineralerne, havde jeg i dag været lige så elendig, som jeg var for et halvt år siden. Jeg var så angrebet af leddegigt, at jeg ikke kunne bøje fingrene, og i nakken havde jeg infiltrationer efter mangeårig strikning for fremmede. Nej, man skal ikke lade noget uprøvet.

HVORDAN VIRKER MINERALERNE?

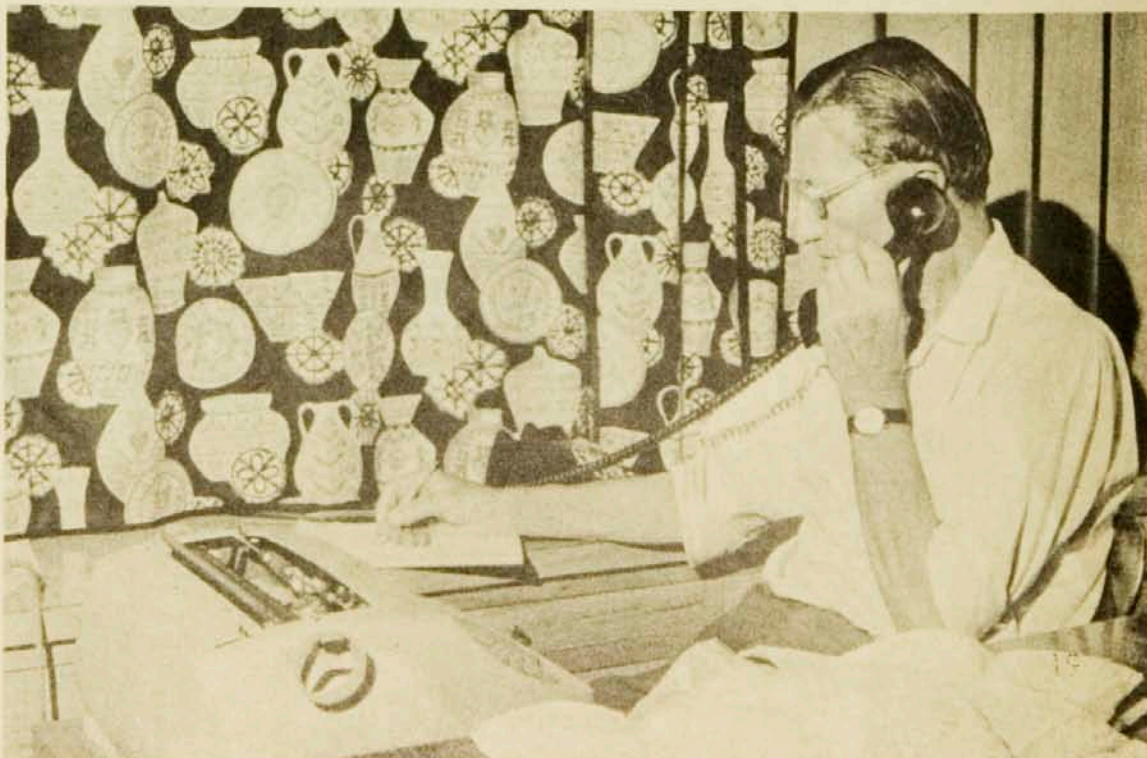
– Det som populært kaldes forkalkning, er ikke – som mange tror – en

aflejring af kalk rundt omkring i legemets årer, led, muskler, nyrer eller øjne, fortæller Viggo Berthelsen. – Men det er aflejringer af et proteinderivat eller uopløselige urinsyrer, der dannes ved stofskiftet, når proteinerne nedbrydes ufuldstændigt. Når der findes tilstrækkeligt af den rigtige blanding af mineraler i føden, vil proteinerne nedbrydes fuldstændigt til opløselige stoffer, der udskilles ad naturlig vej. Det drejer sig fortrinsvis om neutrale salte af følgende mineraler: Calcium, Magnium, Kalium og Natrium. Det er disse, der findes i Minalka og skaffer den rette elektro-

Dr. phil. Bernhard Spur – fandt mineral-sammensætningen i Amerika og rejste hjem for at delagtiggøre sine landsmænd i sit forskerarbejde.

Civilingeniør Viggo Berthelsen – manden, som Spur henvendte sig til, da han skuffet var ved at opgive det hele.

Fru Laur
– Havde
ikke lytt
veninde
havde je
været li
elendig
halvt år

E
VIDU
FUD

Fru Laura Larsen:
 - Havde jeg ikke lyttet til en venindes råd, havde jeg i dag været lige så elendig som for et halvt år siden.

lytiske balance. Den opløser alle de uopløselige produkter, som danner grundlaget for gigt og beslægtede lidelser. Landmændene kunne ikke drive landbrug uden at komme mineraler i foderblandingerne. Hvis kørne kommer på græs og ikke får Magnium, dør de af trommesyge, og får de ikke natrium, mister de deres ydeevne. Jeg husker en landmand, som kom og hentede nogle Minalka. Han læste, hvad tabletterne indeholdt og sagde så: - Det skal nok være godt, for det

er jo næsten det samme som det, vi giver kreaturerne for at holde dem i god stand!

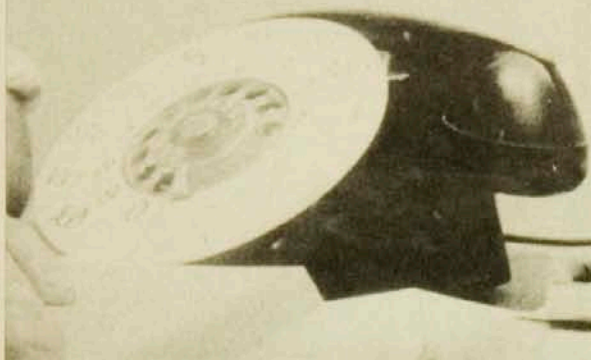
- I stedet for Minalka, kan man så ikke bare spise grønsager?

- Det kan De godt, men De kan ikke spise så mange grønsager, at De får mineraler nok. Og en anden ret så væsentlig ting: Landbohøjskolens Årsskrift bringer i år en artikel om, at mineralbalancen i grøntafgrøderne herhjemme er skiftet voldsomt de sidste 20 år på grund af ændrede gød-

Rosa Thustrup:
 - Jeg var så plaget af gigt, at jeg hverken kunne krybe eller gå.

Dan Thustrup:
- ... og nu kan jeg
selv slå op
i telefonbogen.

ningsmetoder. Det er en alvorlig sag, som der ivrigt arbejdes videre med.

Før Viggo Berthelsen satte produktionen af Minalka (de fremstilles på en kendt medicinalvarefabrik) i gang, skrev han til 130 helsekilder rundt om i verden.

- Jeg fik svar fra 70 af dem, fortæller han, - og det viste sig, at på de mest kendte og dyreste kursteder indeholdt vandet i det store og hele de mineraler, som er i Minalka. Grønsagerne får deres mineraler fra jor-

den, og det er de samme mineraler, som springer i helsekilderne.

- Hvorfor sælges Minalka ikke på alle apoteker?

- Med de forskellige omkostninger, som apotekerne har, og med de forskellige led, det i så fald skal igennem, vil prisen komme op på et sted mellem 25 og 27 kroner. Ved at sælge gennem materialisterne kan 3-4 måneders forbrug sælges for 19 kroner. Det er dog en forskel, og mange af forbrugerne er folkepensionister.

VI BRUGTE VORE PENGE PÅ SYGDOM

En undersøgelse på apotekerne har for nylig vist, at folk ikke havde tilid til billig medicin.

- Det er noget nonsens, siger fru

Christine Hansen. - Jeg tror, at der stadig er mennesker af en sådan karat, at de sender et præparat på markedet for at hjælpe deres medmennesker - ikke for at skrabe en formue sammen selv! Berthelsen er sådan et menneske. En bekendt havde hørt om pillerne og kom ud og fortalte min mand og mig om dem. Min mand var blind af grå og grøn stær, og vi havde ofret alle vore penge på sygdom. Vi fik piller, der kostede 94,20 kroner - der var til 6 dage ad gangen! Og vi er folkepensionister. Værre var, at min mand fik hjerteanfald af dem. Så fik han nogen andre piller, der var lige så dyre. Og andre igen. Vi havde et mareridt igennem to år, indtil vi hørte om Minalka. Vi startede hver med fire piller om morgenen. Jeg havde længe gået med nyrelidelser og taget Lucosil, når det var særlig slemt. Jeg kunne jo ikke lade mig indlægge, for min mand var hjælpeløs uden mig. 14 dage efter at vi var begyndt på mineralerne, kom der tre nyresten - og siden har jeg været den lidelse kvit. Men der er sket det helt vidunderlige, at min mand er begyndt at kunne skelne mellem lys og mørke. Han kan skimte sine hænder og tænder nu lys, når han er på toilettet.

- Fik De håb, da De hørte om mineralerne?

- Ja, for når man er nået så langt ud, som vi var, har man kun spiren af håb tilbage, og den skal man klynge sig til. Der er ingenting at tabe, men alt at vinde. Da vi bestilte den første portion, fik vi ingen forhåbninger. Men hvad der virkelig fik mig til at tro på det, var prisen, der var så lav i forhold til alt det andet, vi havde prøvet. Vi sagde til os selv, at her stod vi over for manden, som troede på sit præparat og ville hjælpe andre uden at tjene på det. □

Fru Christine Hansen: - Vi har ofret alle vore penge på sygdom, men intet hjælp, før vi begyndte at tage mineralerne.